

Gliwice, 19.09.2023 r.

Recenzja

w postępowaniu habilitacyjnym Pana doktora nauk medycznych Macieja Walędziaka, ubiegającego się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne, wszczętego w dniu 9 lutego 2023 roku.

Ocenę przygotowano w odpowiedzi na pismo z dn. 25 maja 2023 r. przesłane przez Przewodniczącego Rady Naukowej Wojskowego Instytutu Medycznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie. Przedstawiony do oceny komplet dokumentów odpowiada ustawowym wymogom postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, a ocenę całościowego dorobku Kandydata oparto na podstawie art. 219. Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r., poz. 574).

1) Sylwetka naukowa dr n. med. Macieja Walędziaka

Doktor nauk medycznych Maciej Walędziak jest absolwentem I Wydziału Lekarskiego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, który ukończył w roku 2010, otrzymując tytuł lekarza. W dalszej części swojej kariery zawodowej podjął się specjalizacji z chirurgii ogólnej, która została zwieńczona tytułem specjalisty w roku 2018. Rozwijając zainteresowania naukowe, w roku 2019 Kandydat obronił w Wojskowym Instytucie Medycznym w Warszawie pracę doktorską pt. „Przypadkowo znalezione nowotwory przewodu pokarmowego u pacjentów kwalifikowanych do leczenia operacyjnego z powodu otyłości”, uzyskując tym samym tytuł doktora nauk medycznych. W roku 2023 chcąc zwiększyć swoje kompetencje w zakresie szerokopojętej opieki nad pacjentem chirurgicznym uzyskał po odbyciu specjalizacji – tytuł specjalisty w dziedzinie chirurgii onkologicznej. Jednocześnie, dr n. med. Maciej Walędziak, zaczynając od roku 2011 przebył przez wszystkie „szczeble” kariery zawodowej związanej z pracą zawodową na oddziale klinicznym, zaczynając jako młodszy asystent, następnie obejmując stanowisko starszego asystenta jak i kolejno adiunkta, aktualnie pełniąc funkcję Kierownika Oddziału Chirurgii Ogólnej, Minimalnie Inwazyjnej i Metabolicznej w WIM- PIB.

2) Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą do wszczęcia postępowania habilitacyjnego

Kandydat zgodnie z wymaganiami Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r., poz. 574), jako osiągnięcie naukowe przedstawił cykl pięciu prac pt. „Optymalizacja opieki bariatrycznej w

warunkach pandemii na przykładzie COVID-19”, omówiony w sposób zrozumiały w załączonym do wniosku autoreferacie. Cykl ten obejmuje prace opublikowane w latach 2020–2021. Większość z przytoczonych prac zostało opublikowane w punktowanych czasopismach naukowych, co przełożyło się na sumaryczny współczynnik oddziaływania (tzw. Impact Factor, IF) prezentowanego osiągnięcia naukowego o wartości 12,168. Kandydat opublikował objęte cyklem prace w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym takich jak Journal of Clinical Medicine (IF= 4,242, MNiSW=140pkt). Dr n. med. Maciej Walędziak zaprezentował również, wymagany ustawowo wkład własny w poszczególne badania, który w przypadku 3 z 5 prac wynosił co najmniej 65%, z kolei w przypadku dwóch publikacji ograniczył się do 30% wkładu.

Najważniejsze wnioski płynące z przytoczonego cyklu prac naukowych zostały podsumowane w załączonym autoreferacie, w którym kandydat jednoznacznie wyartykuował co jest jego znaczącym wkładem jak i innowacją w przeprowadzonych badaniach. Przedstawiony cykl publikacji do postępowania habilitacyjnego stanowi monotematyczny materiał, którego istotą były problemy zarówno pacjentów borykających się z otyłością, jak i samych lekarzy zajmujących się leczeniem bariatrycznym, napotkanymi oraz spotęgowanymi przez pandemię COVID-19 m.in. związanymi z utrudnieniem dostępu do tzw. “planowych” procedur chirurgicznych jak i dostępu do opieki medycznej. W wyniku, nowego jak i nieoczekiwanego zagrożenia na początku roku 2020, pacjenci bariatryczni, którzy oczekiwali na planowane zabiegi leczące ich schorzenie podstawowe zostali w dużej mierze pozbawieni możliwości podjęcia terapii jako że procedury te nie są klasyfikowane jako “bezpośrednio ratujące życie”, jednocześnie wstrzymując kwalifikacje do przyszłych zabiegów jak i wizyty kontrolne, ograniczając dostęp do opieki okołooperacyjnej.

Pierwsza z prac cyklu skupiała się na poznaniu punktu widzenia pacjentów na opiekę bariatryczną na samym początku pandemii COVID-19. W badaniu wzięło udział 800 pacjentów, z czego ponad połowa reprezentowała grupę „pooperacyjną”. Grupa ta w przeprowadzanym badaniu ankietowym wykazała zwiększone prawdopodobieństwo powrotu do złych nawyków zarówno żywieniowych jak i tych związanych ze stylem życia, w związku z panującą ówczesnie pandemią, jednocześnie wykazując chęć poprawy w okresie po pandemii. Ta sytuacja istotnie mogła zniwelować długoterminowe efekty leczenia bariatrycznego co jest sytuacją zdecydowanie alarmującą. Jednocześnie pocieszającym jest fakt iż 70% respondentów miało możliwość odbycia konsultacji dzięki usługom telemedycznym – co udowadnia jak szybko jednostka kliniczna była w stanie dostosować się do wymagań postawionych przez pandemię, jednocześnie utrzymując jakąkolwiek opiekę jak i kontrolę nad pacjentami programu bariatrycznego. Niepokojącym z kolei jest brak zrozumienia wśród respondentów sytuacji, w której system opieki zdrowotnej uznał priorytet leczenia pacjentów onkologicznych nad grupą ankietowaną.

Druga z prac cyklu omówiła temat czynników wpływających na podjęcie decyzji pacjentów odnośnie poddania się leczeniu operacyjnemu w trakcie trwającej pandemii COVID-19. Tym razem w badaniu ujętych zostało 906 chorych, ankietowanych głównie przy użyciu metod elektronicznych w tym portali społecznościowych takich jak Facebook. Badanie to pokazało dużą świadomość społeczeństwa odnośnie zagrożeń, które niesie ze sobą infekcja COVID-19 dla osób obciążonych chorobami współistniejącymi (m.in. otyłością). Badani raportujący więcej chorób towarzyszących zdecydowanie bardziej obawiali się operacji, jednocześnie będąc bardziej sceptyczni wobec propozycji poddania się zabiegowi w ośrodku, który w tym okresie zajmował się leczeniem pacjentów z potwierdzoną infekcją COVID-19. Zastanawiający jest stosunkowo krótki okres przeprowadzanej ankiety obejmującej jedynie 20 dni oraz mało reprezentatywna

grupa badana ze względu na nierównomierny rozkład płci wśród badanych oraz znaczny udział pacjentów (2/3 grupy badanej), którzy w momencie ankietowania byli już w okresie pooperacyjnym – w przypadku gdy tytuł pracy sugeruje wpływ pandemii na decyzję o samym poddaniu się procedurze chirurgicznej.

W pracy numer 3 znajdującej się w prezentowanym osiągnięciu naukowym, zebrana ankieta dotyczyła wpływu izolacji wymuszonej pandemią na status pacjentów znajdujących się na liście oczekujących na zabieg bariatryczny. Badanie to wykazało zdecydowanie negatywny wpływ ograniczeń życiowych na przygotowanie pacjentów do procesu leczenia bariatrycznego. Około połowa badanych zwiększyła swoją masę ciała średnio o 5kg, co biorąc pod uwagę średnią wartość BMI wśród ankietowanych o wartości 43.3 kg/m² jest wynikiem zatrważającym. Wśród wszystkich zmiennych autor starał się wyodrębnić czynniki ryzyka związane z tym faktem, wymieniając między innymi : młodszy wiek, niższe BMI, płeć żeńską oraz obecność chorób współistniejących. Nieadekwatnym wydaje się być czynnik ryzyka w postaci płci żeńskiej, biorąc pod uwagę fakt, iż 88% w grupie ankietowanej stanowiły kobiety, co może znacznie zaburzać jakość analizy danych. W badaniu wykazano, iż czynnikiem „protekcyjnym” w przypadku utrzymania masy ciała była możliwość utrzymania stałego kontaktu z zespołem bariatrycznym, co jedynie dowodzi istotności prowadzonych tego typu badań jak i szybkiej reakcji oraz dostosowania swojego systemu opieki nad pacjentami przez ośrodek Kandydata.

Kolejny z artykułów (numer 4) przedstawił z kolei podejście zarówno pacjentów jak i chirurgów zajmujących się leczeniem bariatrycznym dotyczące powrotu do przeprowadzania leczenia operacyjnego. Ankietowana grupa chorych wykazała chęć powrotu do zabiegów bariatrycznych, przy zastrzeżeniu iż odbędzie się to w momencie ogłoszenia przez Światową Organizację Zdrowia zakończenia pandemii. Zdecydowana większość respondentów wykazała się również

zrozumieniem i realizacją zabiegów bariatrycznych dopiero po skróceniu kolejki pacjentów oczekujących na leczenie onkologiczne. Z kolei z punktu widzenia 32 ankietowanych chirurgów – zgłaszali oni chęć wznowienia zabiegów bariatrycznych równoległe z operacjami onkologicznymi natychmiast po zakończeniu pandemii.

Ostatnia z prac ujętych w cyklu wykazała się z gołą odmienną naturą w porównaniu do tych prezentowanych w publikacjach 1-4. Dotyczyła ona specyficznej podgrupy pacjentów z rozpozną cukrzycą typu 2. Analizowaną grupę stanowiło niemal 900 pacjentów. Zdecydowana większość pacjentów, zarówno w grupie kontrolnej (bez cukrzycy) jak i badanej (z rozpozną cukrzycą) wykazała pogorszenie nawyków żywieniowych jak i zmniejszoną aktywność fizyczną w trakcie pandemii. Analiza zebranych odpowiedzi wykazała, iż pacjenci z rozpozną cukrzycą zarówno w okresie przed jak i pooperacyjnym, częściej deklarowali regularną aktywność fizyczną, co poniekąd mogło wynikać z ich świadomości związanej z pozytywnym wpływem regularnego wysiłku na zaburzenia gospodarki węglowodanowej.

Zaplanowane przez Habilitanta badania zostały dobrze przeprowadzone i ciekawie zinterpretowane, co znalazło odzwierciedlenie w cyklu 5 stosunkowo monotematycznych artykułów stanowiących osiągnięcie naukowe Kandydata. Do realizacji badania Habilitant wykorzystał możliwości oferowane aktualnie przez wszechobecny dostęp do mediów społecznościowych, który umożliwił i zastąpił tradycyjne metody ankietowania pacjentów, a jednocześnie zdołał zapewnić szeroki dostęp do dużej ilości badanych w stosunkowo krótkim okresie. Jakość przeprowadzonych badań jak i znaczenie dla współczesnej medycyny zostały już potwierdzone przez fakt ich opublikowania w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Jednocześnie stwierdzam, że przedstawione osiągnięcie naukowe spełnia wymagania stawiane rozprawom habilitacyjnym i

stanowią podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie nauk medycznych.

3) Ocena pozostałej aktywności naukowej oraz popularyzatorskiej

Całościowy dorobek naukowy dr n. med. Macieja Walędziaka w dniu złożenia dokumentów do wszczęcia postępowania habilitacyjnego obejmuje 37 prac naukowych opublikowanych po doktoracie, w tym 10 jako pierwszy autor o łącznej wartości IF = 137,229, w tym 12,168 punktów uzyskanych z prac opublikowanych w ramach osiągnięcia naukowego.

Liczba cytowań prac z udziałem Kandydata według bazy Web of Science z dn. 06.12.2022 r. wynosi 846 wykluczając autocytowania, z kolei współczynnik Hirscha wynosi 15.

Oprócz publikowania prac naukowych, Kandydat prezentował doniesienia na licznych zjazdach zarówno krajowych jak i zagranicznych, jednocześnie organizując samodzielnie konferencje naukowo-szkoleniowe pt. „Czwartki Chirurgiczne”. Ponadto Habilitant pełni funkcję recenzenta w renomowanych pismach takich jak Polish Archives of Internal Medicine (IF – 5,218) czy też Journal of Clinical Medicine (IF – 4,946) oraz 8 innych czasopismach, co jest wynikiem godnym podziwu i wskazuje na znaczne zaangażowanie naukowe Kandydata.

Jednocześnie dr n. med. Maciej Walędziak jest członkiem licznych krajowych jak i międzynarodowych towarzystw naukowych związanych ze specjalizacją chirurgiczną, co jest istotnym aspektem odnośnie jego aktualnej wiedzy w tej dziedzinie jak i dostępu do współpracy międzynarodowej.

Podsumowując ocenę dorobku naukowego, należy zwrócić uwagę na wysoki poziom naukowy badań prowadzonych przez Habilitanta, ich innowacyjność oraz potencjał aplikacyjny. Zaprezentowane przez Kandydata osiągnięcia naukowe stanowią o dojrzałości naukowej jak i samodzielności Habilitanta.

4) Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę pozytywną ocenę cyklu publikacji (osiągnięcia naukowego) jak i całego dorobku naukowego dr n. med. Macieja Walędziaka oraz jego postawy dydaktyczno-popularyzatorskiej stwierdzam, że dokumenty przedstawiające osiągnięcia Kandydata, spełniają ustawowe wymogi do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Jednocześnie, wnoszę zatem o dopuszczenie dr n. med. Macieja Walędziaka do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego oraz popieram i pozytywnie opiniuję wniosek Habilitanta o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

Z poważaniem,
Prof. dr hab. n. med. Adam Maciejewski

